

NIEUWS UIT DE FRIESE NATUURTERREINEN

Vereniging It Fryske Gea, Vereniging Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer berichten over de ontwikkelingen in de Friese natuurterreinen

NATUURONTWIKKELINGSPROJECTEN, HERINRICHTING EN BEHEERSPLANNEN

Wanneer het voorjaar aanvangt moeten er natuurlijk weer allerlei reguliere papierzaakjes geregeld worden zoals jaarverslagen, pachtcontracten, beheersplannen, enz. In dat kader spelen zich rond verschillende Fryske Gea-terreinen enkele actuele ontwikkelingen af. Een greep uit deze actualiteiten:

In het najaar van 2000 zijn de natuurontwikkelingsprojecten bij De Veenhoop ('Petgatten de Feanhoop') en de Skarlannen bij Sint Johannesga ('It Easterskar') opgeleverd. Kort samengevat zijn beide gebieden een stuk natter geworden en is het aandeel open water vergroot. Hiermee is een hydrologische buffer tegen de verdroging gecreëerd. Bovendien wordt een verbetering van de waterkwaliteit verwacht.

It Fryske Gea is momenteel druk bezig met de voorbereidingen van een aantal nieuwe natuurontwikkelings- en herstelprojecten. Zo liggen onder andere de herinrichtingsplannen voor de revitalisering van It Bûtenfjild bij Veenwouden en de inrichting van enkele landbouwpercelen bij de Schaopedobbe bij Elsloo als natuurgebied klaar. Hiervoor moeten nog financiën worden gevonden. Een plan voor de verkweldering van de zomerpolder van de Peazemerlannen zal nog ontwikkeld worden.

Andere lopende zaken zijn het afronden van een aantal nieuwe beheersplannen. In die afrondingsfase verkeren momenteel de plannen voor de Delleboersterheide/Diaconievene bij Olderbekoop, 't Oerd en de Hon op Ameland en de Fluezen, Morra & Fûgelhoeke. Plannen voor de Grutte Wielen, de Lendevallei en It Mandefjild bij Bakkeveen bevinden zich nog in een iets minder uitgewerkt stadium. In de komende Twirres zult u op de hoogte worden gehouden van de nieuwe ontwikkelingen.

TOEKOMST VAN DE SLOTPLEATS BIJ BAKKEVEEN

Vereniging
Natuurmonumenten

De Slotpleats is in 1997 gekocht met financiële steun van leden van Natuurmonumenten. Leden die het belangrijk vinden dat Natuurmonumenten de natuur de mogelijkheid geeft zich te ontwikkelen en dat mensen daarvan kunnen genieten. Natuurmonumenten wil dat doen door het productiebos om te vormen tot een meer natuurlijk bos. Hiervoor moet actief in het bestaande bos worden ingegrepen en moet de waterhuishouding verbeterd worden. In de natuurvisie, die onlangs is ontwikkeld, legt Natuurmonumenten uit hoe de Slotpleats er in de toekomst zal gaan uitzien.

Water, meer of minder?

Hoewel het de laatste (natte) jaren anders lijkt, heeft de Slotpleats sterk te lijden onder verdroging. Dit komt vooral door de vele ontwateringgreppels en sloten in het gebied. Deze zijn ooit aangelegd om bomen te planten op plekken die daarvoor eigenlijk niet geschikt waren. Om de waterhuishouding te herstellen heeft Natuurmonumenten in samenwerking met de provincie, het waterschap en Staatsbosbeheer een plan ontwikkeld dat in de komende jaren geleidelijk uitgevoerd zal worden. Doel van het plan is om het water langer vast te houden in het bosgebied en het geleidelijk te laten afstromen naar het Koningsdiep. Om dit te bereiken zullen sloten en greppels niet meer onderhouden worden en plaatselijk worden dichtgemaakt. Hierdoor zullen de natuurlijke laagtes natter worden. Met de uitwerking van dit plan wordt dit jaar begonnen.

Het bos

Het aanzien van het bos zal in de nabije toekomst geleidelijk veranderen. In de natuurlijke laagtes zal ruimte worden gemaakt voor de ontwikkeling van vochtige heide. Daarbuiten zal opgaand bos beeldbepalend blijven. De huidige bossen van het landgoed bestaan bijna helemaal uit geïntroduceerde naaldbomen, die voor de houtproductie zijn aangeplant. Deze monotone bossen zullen geleidelijk omgevormd worden tot een meer gevarieerd en meer natuurlijk bos, met op drogere plaatsen eik, beuk, berk, hulst en grove den. Op vochtige, lage plekken en langs het Koningsdiep zullen meer wilg, berk, sporkehout en lijsterbes groeien. Dit omvormingsbeleid zal in de komende jaren worden ingezet.

Het huis, de tuin en het park

Het huis is aangewezen als beschermd monument en is nu een theehuis van Natuurmonumenten. Het theehuis vormt het startpunt voor wandelingen en excursies in het gebied. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de historie van de tuin en het park. Er wordt naar gestreefd met kleine veranderingen de sfeer te herstellen die bij de uitstraling van dit statige herenhuis past. Dit wordt gedaan op grond van een historisch tuinontwerp en oude beschrijvingen. Zo zijn er stinsenbollen geplant in de voortuin. De oude zonnewijzer en Burmaniazuil zullen worden gerestaureerd.

De schans

De zeshoekige sterrenschans is waarschijnlijk een 'oefenschans' die dateert uit de 18^e of 19^e eeuw. Het vermoeden bestaat dat hij nooit een militaire functie heeft gehad en door de wiskundige Johann Hermann Knoop voor oefendoeleinden is aangelegd. Momenteel is de schans begroeid met dicht naaldbos, waardoor hij nauwelijks meer zichtbaar is. In het plan wordt de schans door het verwijderen van de bomen weer herkenbaar gemaakt. Het wallenpatroon wordt hersteld door de wallen te verstevigen en de greppels uit te graven.

Wandelen en paardrijden op de Slotpleats Natuurmonumenten onderscheidt drie zones: een drukkere zone rond het huis en een stille zone langs het Koningsdiep en het Oude Bos met daartussen een overgangszone. In de drukke zone zullen de huidige paden blijven en verbeterd worden. In de stille zone worden alleen de belangrijkste paden onderhouden en mogen smalle paadjes ook geleidelijk dichtgroeien. Tussen de nieuwe woonwijk op het voormalige terrein van de Velden en de Zwarte Singel komt een nieuw verbindingspad. Langs de Zwarte Singel komt een verbindingsroute voor ruiters naar het Oude Bos.

Voor meer informatie of het aanvragen van een exemplaar van de natuursite kunt u contact opnemen met Natuurmonumenten in Assen, tel. 0592-305050.

BROEDVOGELS VAN HET LAUWERSMEERGEBIED

De eigendommen van Staatsbosbeheer in het Lauwersmeer-gebied zijn in het voorjaar van 2000 in het kader van een meerjarig broedvogelinventarisatie- en monitoringsproject voor het tweede opeenvolgende jaar geïnventariseerd op een selectie van broedvogelsoorten. Het project is een initiatief van Staatsbosbeheer Regio Fryslân en uitgevoerd door SOVON Vogelonderzoek Nederland. De intentie is om (voorlopig voor de duur van vijf jaar) jaarlijks in drie vaste en in één of meerdere additionele proefvlakken met een interval van vijf jaar alle soorten te tellen (BMP/A). Buiten deze proefvlakken wordt het Lauwersmeergebied jaarlijks geïnventariseerd op roofvogels, kolonievogels en zeldzame broedvogels en soorten die op de Rode en Blauwe lijst staan. Monitoring van deze soorten wordt noodzakelijk geacht voor de evaluatie van het terreinbeheer (van 'spontane processen' tot effect van (vegetatie)beheersmaatregelen). In verband met de toekomstige instelling van het gebied als Nationaal Park en de zeggingskracht voor de evaluaties wordt de voorkeur gegeven aan zeer regelmatige inventarisaties boven de meer gebruikelijke gebiedsdekkende kartering om de tien jaar. Het gestandaardiseerd verzamelde materiaal levert zodoende bovendien meer betrouwbare reeksen op.

staatsbosbeheer

In de lijst van vastgestelde soorten en aantallen territoria van de broedvogels van het Lauwersmeergebied in 2000 valt de toename van het aantal broedparen van Bruine, Blauwe en Grauwe Kiekendief op ten opzichte van 1999 met respectievelijk 24, 3 en 7 broed-

Jonge Bruine Kiekendief

Foto: Romke Kleefstra

paren. Datzelfde geldt voor het aantal broedparen van onder meer Steltkluut (met 9 broedparen), Kluut, Kemphaan en Kokmeeuw in de Ezumakeeg. Vermeldenswaard is de indruk van goede broedsuccessen van deze bodembroeders in relatie met de vermeende vossenpredatie in het gebied. Zo vlogen van alle drie nesten van de Blauwe Kiekendief jongen uit en waren ook de broedresultaten van de Bruine en Grauwe Kiekendief goed. Dat alle drie soorten hier naast elkaar tot broeden komen, mag uniek genoemd worden voor Europa. Uit de inventarisatie van een steekproefgebied op de Zoutkamperplaat blijkt weer eens dat het Lauwersmeergebied hét bolwerk van de Rietzanger is, om van de Blauwborst en Baardman maar te zwijgen. Op een luttel 142 ha werden hier 255 territoria van deze Rode-lijstsoort vastgesteld wat neerkomt op 1,8 paar per hectare. Overigens mag het aantal Rode-lijstsoorten er ook zijn: er werden maar liefst 23 soorten van de Rode lijst vastgesteld. Ten slotte werden ook twee broedpaartjes van de Dwergmeeuw vastgesteld, in ons land een zeer zeldzame broedvogel.